

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2015/2423,**16. detsember 2015,****millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1215/2009, millega kehtestatakse erandlikud kaubandusmeetmed Euroopa Liidu stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessis osalevate või sellega seotud maade ja territooriumide suhtes, ning peatatakse selle kohaldamine Bosnia ja Hertsegoviina suhtes**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽¹⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu määruses (EÜ) nr 1215/2009 ⁽²⁾ nähakse liidu ning Lääne-Balkani riikide ja asjaomaste territooriumide vahel ette ühepoolne kaubanduse liberaliseerimine, andes peaaegu kõikidele nende toodetele erandliku ja piiramatultollimaksuvaba juurdepääsu liidu turule kuni 31. detsembrini 2015.
- (2) Määruses (EÜ) nr 1215/2009 ei ole ette nähtud ühtegi võimalust ajutiselt peatada erandlike kaubandusmeetmete kohaldamist, kui soodustuse saajad rikuvad raskelt ja süstemaatiliselt inimõigusi, sealhulgas põhilisi tööõigusi ning demokraatia ja õigusriigi aluspõhimõtteid. On asjakohane kehtestada selline võimalus, et tagada kiire tegutsemine juhul, kui liidu stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessis osalevates või sellega seotud riikides ja territooriumidel rikutakse raskelt ja süstemaatiliselt inimõigusi, sealhulgas põhilisi tööõigusi ning demokraatia ja õigusriigi aluspõhimõtteid.
- (3) Võttes arvesse liidu ning kõikide stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessis osalejate vahel lepingulise korra raames välja töötatud tollitariifide liberaliseerimise erinevat ulatust ning määruse (EÜ) nr 1215/2009 alusel antud soodustusi, on kohane pikendada määruse (EÜ) nr 1215/2009 kohaldamisega kuni 31. detsembrini 2020, et anda riikidele, kelle suhtes kohaldatakse erandlikke kaubandusmeetmeid, ja liidule piisavalt aega ühtlustada asjakohasel juhul määruse (EÜ) nr 1215/2009 alusel antud soodustused stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingutes sätestatutega.
- (4) Määruses (EÜ) nr 1215/2009 on sätestatud üldkvoot koondnomenklatuuri (CN) koodide 2204 21 93 – 2204 21 98 ja 2204 29 93 – 2204 29 98 alla kuuluva veini importimiseks liitu. Vastavalt stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingutes sätestatule võivad kõik Lääne-Balkani riigid ja territooriumid, välja arvatud Montenegro, kasutada seda kvooti oma individuaalsete kvootide ärakasutamisel. Montenegroga sõlmitud veini käsitlevas protokollis on ette nähtud vaid CN-koodide ex 2204 10 ja ex 2204 21 alla kuuluva veini kvoot, mida ta ei ole suutnud ära kasutada. See takistab Montenegrol kasutada tollimaksuvaba veinikvooti toodete puhul, mida ei ole stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingus märgitud. Selleks et tagada kõikide asjaomaste Lääne-Balkani riikide ja territooriumide võrdne kohtlemine, on asjakohane ette näha, et Montenegrole antakse samuti võimalus CN-koodi 2204 29 alla kuuluvate toodete puhul kasutada veini üldkvooti ilma, et selle individuaalne kvoot peaks olema ära kasutatud.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi 15. detsembri 2015. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 16. detsembri 2015. aasta otsus.

⁽²⁾ Nõukogu 30. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1215/2009, millega kehtestatakse erandlikud kaubandusmeetmed Euroopa Liidu stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessis osalevate või sellega seotud maade ja territooriumide suhtes (ELT L 328, 15.12.2009, lk 1).

- (5) Stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi käivitamisest peale on stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingud sõlmitud kõikide asjaomaste Lääne-Balkani riikide ja territooriumidega, välja arvatud Kosovoga ⁽¹⁾. 2014. aasta mais lõppesid läbirääkimised stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu sõlmimiseks Kosovoga ja leping allkirjastati 2015. aasta oktoobris.
- (6) Bosnia ja Hertsegoviina tunnistati liidu potentsiaalseks kandidaatriigiks 2003. aastal ning 16. juunil 2008 allkirjastas ta stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu („stabiliseerimis- ja assotsieerimisleping“), milles riik nõustus liidu liikmesuse tingimustega. Bosnia ja Hertsegoviinaga sõlmitud kaubandust ja kaubandusküsimusi käsitlevat vahelepingut ⁽²⁾ („vaheleping“) kohaldati kuni 31. maini 2015 ning stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingut kohaldatakse alates 1. juunist 2015.
- (7) Bosnia ja Hertsegoviina ei ole samas veel nõustunud kohandama stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu alusel antud kaubandussoodustusi, et võtta arvesse Horvaatia ning Bosnia ja Hertsegoviina vahelist Kesk-Euroopa vabakaubanduslepingu alusel kehtestatud kauplemise sooduskorda. Kui käesoleva määruse vastuvõtmise ajaks ei ole liit ning Bosnia ja Hertsegoviina allkirjastanud ega hakanud ajutiselt kohaldama lepingut, millega kohandatakse stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingus sätestatud kaubandussoodustusi, tuleks Bosniale ja Hertsegoviinale antud soodustused peatada alates 1. jaanuarist 2016. Pärast seda, kui liit ja Bosnia ja Hertsegoviina on allkirjastanud stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingus ette nähtud kaubandussoodustuste kohandamise lepingu ning on asunud seda ajutiselt kohaldama, tuleks soodustused taastada.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EÜ) nr 1215/2009 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 2 lõikesse 1 lisatakse järgmine punkt:

„d) artiklis 1 osutatud riigid ja territooriumid peavad hoiduma inimõiguste, sealhulgas põhiliste tööõiguste ning demokraatia ja õigusriigi aluspõhimõtete raskest ja süstemaatilisest rikkumisest.“

2) Artikli 2 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Kui riik või territoorium ei järgi lõike 1 punkti a, b või c või lõiget 2, võib komisjon rakendusaktiga täielikult või osaliselt peatada asjaomasele riigile või territooriumile käesoleva määrusega antud õiguse saada soodustust. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 8 lõikes 4 osutatud kontrollimenetlusega.“

3) Artiklisse 7 lisatakse järgmine punkt:

„c) asjaomasele riigile või territooriumile käesoleva määrusega ettenähtud soodustuste saamise õiguse osaline või täielik peatamine, kui kõnealune riik või territoorium ei täida artikli 2 lõike 1 punktis d sätestatud tingimusi.“

4) Artikli 10 lõike 1 sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„1. Kui komisjon leiab, et on piisavalt tõendeid pettuse kohta või ei tulla toime päritolutoendite kontrollimiseks vajaliku halduskoostöoga või kui liitu suunduv eksport on märkimisväärselt kasvanud, ületades tavapärased tootmis- ja ekspordimahtused, või kui artiklis 1 osutatud riigid ja territooriumid ei täida artikli 2 lõike 1 punktides a, b või c

⁽¹⁾ Selline nimekasutus ei mõjuta Kosovo staatuse küsimuses võetud seisukohti ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

⁽²⁾ Ühelt poolt Euroopa Ühenduse ning teiselt poolt Bosnia ja Hertsegoviina vaheline kaubandust ja kaubandusküsimusi käsitlev vaheleping (ELT L 233, 30.8.2008, lk 6).

sätetatud tingimusi, võib ta võtta meetmeid, et käesoleva määrusega ettenähtud sooduskord täielikult või osaliselt kolmeks kuuks peatada, tingimusel et ta on eelnevalt:”.

5) Artiklis 12 asendatakse teine ja kolmas lõik järgmisega:

„Seda kohaldatakse 31. detsembrini 2020.”

6) I lisas asendatakse joonealune märkus 5 järgmisega:

„(5) Montenegrost pärit veini suhtes kohaldatakse juhul, kui tegemist on CN-koodi 2204 21 alla kuuluvate toodetega, kõnealust üldtariifikvooti, kui Montenegroga sõlmitud veini käsitlevas protokollis sätestatud individuaaltariifikvoot on ära kasutatud. Kõnealune individuaalkvoot avatakse järjekorranumbri 09.1514 all.”

Artikkel 2

Määruse (EÜ) nr 1215/2009 kohaldamine Bosnia ja Hertsegoviina suhtes peatatakse alates 1. jaanuarist 2016.

Artikkel 3

1. Vaatamata artiklile 2 ei peatata määruse (EÜ) nr 1215/2009 kohaldamist Bosnia ja Hertsegoviina suhtes, kui liit ning Bosnia ja Hertsegoviina allkirjastavad enne 1. jaanuari 2016 stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu ning vahelepingu kohandamist käsitleva lepingu ning kohaldavad seda ajutiselt, et võtta arvesse Horvaatia ühinemist Euroopa Liiduga.

2. Kui lõikes 1 osutatud kohandamist käsitlev leping kirjutatakse alla ja seda asutakse ajutiselt kohaldama alles 1. jaanuaril 2016 või pärast seda, hakatakse määrust (EÜ) nr 1215/2009 Bosnia ja Hertsegoviina suhtes uuesti kohaldama kuupäevast, millal sellisele lepingule alla kirjutatakse ja seda ajutiselt kohaldama asutakse.

3. Komisjon avaldab teate *Euroopa Liidu Teatajas* kohe pärast lõikes 1 osutatud kohandamist käsitleva lepingu allkirjastamist.

Artikkel 4

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2016.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 16. detsember 2015

Euroopa Parlamendi nimel
president
M. SCHULZ

Nõukogu nimel
eesistuja
N. SCHMIT